

De weg van het hart

Dit boek is een bijzonder boek en ik draag het op aan mijn meer dan fantastische kinderen: Beatrix, Trevor, Todd, Nick, Sam, Victoria, Vanessa, Maxx en Zara. Zij hebben mij door mijn hele volwassen leven en mijn schrijverscarrière heen geholpen en zijn de grootste vreugde van mijn bestaan.

Dit boek is bijzonder, omdat als ik alles wat ik heb geschreven bij elkaar optel – mijn gepubliceerde romans, mijn eerste, ongepubliceerde romans, mijn non-fictiewerk (zowel gepubliceerd als ongepubliceerd), mijn dichtbundel, de kinderboeken die ik voor mijn eigen kinderen heb geschreven – dit mijn honderdste boek is. Het is een geweldig moment in mijn schrijversleven en dat grotendeels dankzij de niet-aflatende, altijd loyale en geduldige, immer liefdevolle steun van mijn kinderen. Ik zou dit nooit hebben kunnen bereiken zonder hun liefde en hulp. Daarom is *De weg van het hart* van ganser harte en met al mijn liefde en dankbaarheid aan hen opgedragen.

Bovendien kan ik niet aan deze mijlpaal voorbijgaan zonder een paar zeer bijzondere mensen in mijn leven te bedanken die daaraan ook hun steentje hebben bijgedragen: mijn geweldige agent en vriend Mort Janklow, al vele jaren mijn dierbare redacteur en vriendin Carole Baron, mijn eveneens dierbare en ongelofelijke researchmedewerkster Nancy Eisenbarth, die allerlei nuttige gegevens voor mijn boeken aanlevert en die al van jongs af aan mijn vriendin is. En ook mijn uitgevers, mijn redacteurs, en u, mijn trouwe lezers, zonder wie dit nooit zou hebben kunnen plaatsvinden.

Uit het diepst van mijn hart en met al mijn liefde dank ik jullie allemaal voor dit zeer bijzondere moment in mijn leven. En altijd en bovenal mijn kinderen, voor wie ik de boeken schrijf, voor wie ik leef en adem en die elk moment van mijn leven met hen tot een waardevol geschenk maken.

Veel liefs,
d.s.

Sommige van de grootste misdaden tegen de menselijkheid worden in naam der liefde gepleegd.

Een psychopaat is iemand die jou wil vernietigen, zonder hart, zonder geweten, zonder zelfs met zijn ogen te knippen. In het begin zijn ze te perfect en aardiger dan aardig. Daarna snijden ze met een ontleedmes je hart uit je lijf en wat ze verder ook maar willen. De hele operatie wordt geniaal en vaak – hoewel niet altijd – vlekkeloos uitgevoerd. En als ze hebben binnengehaald waarvoor ze eerst en vooral op je af zijn gekomen, laten ze je getraumatiseerd, verdoofd en bloedend aan de kant van de weg achter, en lopen onbewogen door om hetzelfde weer met iemand anders te doen.

d.s.

1

*H*ope Dunne ploeterde door de zachtjes vallende sneeuw op Prince Street in SoHo, New York. Het was zeven uur en alle etalages waren helder verlicht, maar de winkels waren net gesloten en de gebruikelijke commerciële bedrijvigheid kwam voor die avond en nacht tot stilstand. Ze woonde daar nu twee jaar en dat beviel haar wel. Het was een trendy wijk midden in New York en ze vond de sfeer er vriendelijker dan in de buitenwijken. In SoHo wemelde het van de jonge mensen en als ze haar loft verliet, die haar toevluchtsoord was, was er altijd wel wat te zien, altijd wel iemand om mee te praten en meer dan genoeg actie te beleven.

Het was voor haar de minst favoriete tijd van het jaar, december, de week voor Kerstmis. Net als voorheen deed ze alsof er niets aan de hand was en wachtte gewoon af tot het voorbij was. De afgelopen twee jaar had ze tijdens de kerst in een daklozenopvang gewerkt. Het jaar daarvoor had ze in India gezeten, waar niemand aandacht aan Kerstmis besteedde. De schok na haar terugkomst in de vs was groot geweest. Vergeleken met India leek alles in Amerika zo commercieel en oppervlakkig. De tijd die ze in Azië had doorgebracht, had haar leven veran-

derd, en waarschijnlijk gered. Ze had in een opwelling haar koffers gepakt en was meer dan zes maanden weggebleven. De terugkeer in het Amerikaanse leven was ongelofelijk moeilijk geweest. Al haar bezittingen hadden in Boston opgeslagen gelegen en ze was daarvandaan naar New York verhuisd. Het maakte haar niet echt uit waar ze woonde, ze was fotografe en was voor haar werk niet aan één plaats gebonden. De foto's die ze in India en Tibet had genomen, werden momenteel tentoongesteld in een gerenommeerde galerie in de binnenstad. Ander werk van haar hing in musea. Haar foto's werden vergeleken met die van Diane Arbus. Ze was gefascineerd door armoede, verval en het menselijk tekort. De wanhoop in de ogen van sommige mensen die ze fotografeerde, was hartverscheurend, precies zoals het haar aangreep op het moment van de opnames. Hope kreeg veel waardering voor haar werk, maar het was haar absoluut niet aan te zien dat ze beroemd of een vrouw van aanzien was.

Hope was haar hele leven al een observator geweest, een registrator van dat menselijk tekort. En ze zei altijd dat je daarom moest kunnen verdwijnen, onzichtbaar worden, zodat je de stemming van het te fotograferen onderwerp niet verstoorde. De studies die ze in die betoverende tijd in India en Tibet had gemaakt, bevestigden dat. In zekere zin was Hope Dunne ook bijna onzichtbaar, maar in andere opzichten was ze een gigant met een innerlijk licht en een kracht die de hele ruimte leken te vullen.

Terwijl ze door de sneeuw op Prince Street liep, glimlachte ze naar een vrouw die haar passeerde. Ze had eigenlijk zin om een lange wandeling door de sneeuw te maken en beloofde zichzelf dat later die avond te doen. Ze leefde niet volgens een vast patroon en hoefde tegenover niemand verantwoording af te leggen. Een van de grote voordelen van haar solitaire bestaan was dat ze volledig vrij was om te doen en laten wat ze wilde. Ze was het toppunt van een onafhankelijke vrouw en legde zowel

in haar werk als in de omgang met de door haar geportretteerde mensen een enorme zelfdiscipline aan de dag. Soms nam ze de ondergrondse en reed naar Harlem, zwierf in τ-shirt en spijkerbroek door de straten, ondertussen kinderen fotograferend. Ze was een tijdje in Zuid-Amerika geweest, en had daar ook kinderen en oude mensen gefotografeerd. Ze ging overal heen waar ze zin in had en deed tegenwoordig nog maar weinig commercieel werk. Zo nu en dan nam ze nog wel eens een modeopdracht aan voor *Vogue* als het een bijzonder project was. Maar het meeste werk voor tijdschriften bestond in het maken van portretten van belangrijke mensen die zij de moeite waard en interessant vond. Ze had een opzienbarend boek met portretfoto's uitgegeven, een ander boek met alleen maar kinderen, en binnenkort zou er een boek met haar foto's uit India verschijnen.

Het was een geluk dat ze kon doen en laten wat ze wilde. Ze kon kiezen uit de vele verzoeken voor opdrachten die ze kreeg. Hoewel ze het heerlijk vond om officiële portretten te maken, deed ze dat nog maar één of twee keer per jaar. Ze concentreerde zich nu veel meer op het maken van foto's tijdens reizen of op straat.

Hope was een kleine vrouw met een huid zo wit als porselein en gitzwart haar. Haar moeder had haar als kind vaak geplaagd door te zeggen dat ze op Sneeuwwitje leek, wat in zekere zin ook waar was. Ze straalde ook iets sprookjesachtig uit en qua afmetingen was ze bijna elfachtig. En ze was ongebruikelijk lenig: ze was in staat om in de kleinste ruimtes weg te kruipen en onopgemerkt te blijven. Het enige opzienbarende aan haar waren haar ogen. Ze waren van een intens blauw vermengd met een vleugje van het lichte paars van heel fijne saffieren uit Myanmar of Ceylon, en straalden het medeleven uit van iemand die het leed op de wereld had gezien. Degenen die zulke ogen als die van haar eerder hadden gezien, begrepen onmiddellijk dat ze een vrouw was die had geleden maar dat met waardigheid en gratie

droeg. In plaats van zich in een depressie te laten meesleuren, had de pijn haar opgetild en haar rust gebracht. Ze was geen boeddhist, maar ze deelde hun opvattingen. Dat wil zeggen dat ze niet vocht tegen wat haar overkwam, maar zich liet meedrijven met de stroom en toestond dat het leven haar van de ene ervaring in de volgende meenam. Het was een acceptatie van het leven zoals het werkelijk was in plaats van te proberen jezelf te dwingen iets te zijn wat je wilde maar nooit kón zijn. En juist die diepzinnigheid en wijsheid gaven glans aan haar werk. Ze was bereid los te laten waar ze van hield, wat het moeilijkste was van allemaal. En hoe langer ze leefde en leerde en studeerde, des te bescheidener ze werd. Een monnik die ze in Tibet had ontmoet, had haar een vrome vrouw genoemd, wat ze eigenlijk ook was, hoewel ze geen affiniteit voelde met welk officieel kerkgenootschap dan ook. Als ze ergens in geloofde, dan was het in het leven zelf, dat ze teder omarmde. Ze was een sterke riethalm die meeboog in de wind, mooi en veerkrachtig.

Het sneeuwde harder tegen de tijd dat ze weer voor de deur van het gebouw stond waarin ze woonde. Over haar schouder hing een cameratas met daarin haar sleutels en portefeuille, verder had ze niets bij zich. Ze gebruikte geen make-up, alleen zo nu en dan als ze uitging wat felrode lippenstift, waardoor ze er nog meer als Sneeuwwitje uitzag. En haar bijna blauwzwarte haar droeg ze strak naar achteren getrokken in een paardenstaart, een vlecht of een wrong, en als ze het losmaakte, hing het tot op haar middel. Door haar sierlijke bewegingen zag ze er als een jong meisje uit en ze had bijna geen rimpeltje in haar gezicht. In haar paspoort stond dat ze nu vierenvestig jaar was, maar het was lastig om haar leeftijd in te schatten en menigeen dacht dat ze veel jonger was. Net zoals de foto's die ze maakte, en haar onderwerpen, was ze tijdloos. Als je haar zag, zou je even willen stilstaan om haar te bestuderen. Om haar onderwerpen niet af te leiden, droeg ze zelden kleurige kleding en was meestal in het zwart gekleed, of in warme klimaten in het wit.

Zodra ze de voordeur had opengemaakt, rende ze geconcentreerd met twee, drie treden tegelijk de trap op naar de derde verdieping. Ze had het koud en was blij weer in haar appartement te zijn, waar het aanzienlijk warmer was dan buiten, hoewel de plafonds hoog waren en de wind zich soms door de kieren in de ramen perste.

Ze deed het licht aan en keek zoals altijd met genoegen naar de spartaanse inrichting van haar loft. De betonnen vloer was zwart geschilderd, de banken en uitnodigende stoelen waren met een zacht ivoorkleurige wollen stof bekleed, en niets aan de inrichting was opdringerig. Het was zo eenvoudig dat het bijna zen was. En de muren hingen vol enorme, ingelijste zwart-witfoto's, die tot haar favoriete eigen werken behoorden. Aan de langste muur hing een spectaculaire serie van een jonge dansende ballerina. Het meisje op de foto's was uitzonderlijk mooi, een gracieus jong blond danseresje van een jaar of vijftien, zestien. Het was een zeer opmerkelijke reeks, die deel uitmaakte van Hopes privécollectie. Aan de andere muren hingen vele foto's van kinderen, van verschillende monniken uit de ashram in India waar ze had gewoond, en twee enorme staatsieportretten. Haar loft leek wel een galerie waar altijd alleen haar werk werd tentoongesteld. En op een lange, witgelakte tafel stonden al haar camera's opgesteld, in voorgevormde, schuimplastic blokken en zo netjes naast elkaar als een reeks chirurgische instrumenten. Voor opdrachten huurde ze freelanceassistenten in, maar meestal gaf ze er de voorkeur aan om alles alleen te doen. Assistenten waren wel handig, maar ze leidden haar ook af. Haar favoriete camera was een oude Leica die ze al jaren had. Ze maakte in de studio ook gebruik van een Hasselblad en een Mamiya, maar haar oudste camera beviel haar nog steeds het beste. Op haar negende was ze begonnen met fotograferen. Toen ze zeventien was, schreef ze zich in voor een gespecialiseerde opleiding op Brown School en op haar eenentwintigste slaagde ze cum laude nadat ze een spectaculair eindexamenproject in het

Midden-Oosten had afgerond. Niet lang daarna was ze getrouwd en had een jaar als reclamefotograaf gewerkt, maar toen had ze er een jaar of tien de brui aan gegeven, hoewel ze heel af en toen nog wel een opdracht aannam. Tien jaar geleden was ze weer volop aan het werk gegaan, en in die jaren had ze haar sporen in de wereld verdiend en steeds meer naam gemaakt. Op haar achtendertigste was ze een beroemdheid en had het Museum of Modern Art in New York werk van haar tentoongesteld. Het was een van de hoogtepunten in haar leven geweest.

Hope stak her en der in de kamer kaarsen aan en dimde de lampen. Altijd als ze weer thuiskwam, had deze ruimte een kalmerende uitwerking op haar. Ze sliep op een kleine verhoging in een smal eenpersoonsbed, te bereiken met een ladder. Ze vond het heerlijk om neer te kijken op de woonkamer en het gevoel te hebben dat ze vloog wanneer ze in slaap viel. De loft was volstrekt anders dan alle andere plekken waar ze ooit had gewoond en dat vond ze er ook fantastisch aan. Ze was vroeger altijd bang geweest voor verandering, maar deze verhuizing had ze omarmd. Het accepteren van waar ze het meest bang voor was, had haar kracht gegeven. Haar grootste persoonlijke vijanden waren verlies en verandering, en in plaats van daarvoor weg te vluchten, had ze geleerd die met waardigheid en kracht onder ogen te zien.

Aan de achterkant van de loft bevond zich een kleine keuken van zwart graniet. Ze wist dat ze wat moest eten, dus uiteindelijk liep ze erheen om een blik soep op te warmen. Meestal was ze te lui om uitgebreid te koken. Ze leefde op soepen, salades en eieren. Bij de zeldzame gelegenheden dat ze behoefte aan een heuse maaltijd had, ging ze in haar eentje naar een eenvoudig restaurant en at gehaast om weer zo snel mogelijk buiten te kunnen staan. Een keukenprinses was ze nooit geweest en dat vond ze ook niet zo erg. Voor haar had het altijd tijdverspilling geleken, er waren zoveel andere dingen die haar meer interesseer-

den – voorheen haar familie en nu haar werk. De afgelopen drie jaar was haar werk haar leven geworden. Ze legde er haar hele ziel en zaligheid in en dat was duidelijk aan haar foto's te zien. Hope zat haar soep op te drinken en naar de vallende sneeuw buiten te kijken toen haar gsm begon te riedelen. Ze zette de beker neer en diepte de telefoon op uit haar cameratas. Ze verwachtte geen telefoontjes en glimlachte toen ze de bekende stem van haar agent hoorde, Mark Webber. Ze had al een tijdje niets meer van hem gehoord.

'Hai,' zei hij. 'Waar zit je nu? In welke tijdzone? Maak ik je wakker?'

Ze lachte en leunde met een glimlach om haar mond achterover op de bank. Vanaf het moment dat ze weer aan het werk was gegaan, had hij haar vertegenwoordigd. Hij deed meestal ontzettend zijn best om haar over te halen commerciële klussen aan te nemen, maar hij had ook een diep respect voor haar meer serieuze, kunstzinnige projecten. Hij had altijd gezegd dat ze op een dag een van de grootste Amerikaanse fotografen van haar generatie zou zijn, en in zekere zin was ze dat nu al en ze werd zowel door conservators als door haar vakgenoten met eerbewijzen overladen. 'Ik zit in New York,' zei ze glimlachend. 'Je maakt me niet wakker.'

'Dat stelt me teleur. Ik dacht dat je in Nepal zat, of in Vietnam, of op een of andere griezelige en weezinwekkende plek elders. Het verbaast me dat je hier bent.' Hij wist heel goed dat ze een hekel aan kerst en oud en nieuw had, en kende ook alle redenen waarom ze dat had. Ze had goede redenen. Ze was een opmerkelijke vrouw – een overlever – en een dierbare vriendin. Hij mocht haar heel graag en bewonderde haar mateloos.

'Ik heb besloten een tijdje hier in de buurt te blijven. Ik zat naar de sneeuw te kijken. Dat is mooi. Misschien dat ik straks nog wel de deur uit ga om een paar foto's te maken. Wat klassieke plaatjes.'

‘Het vriest dat het kraakt,’ waarschuwde hij haar. ‘Vat maar geen kou.’ Hij was een van de weinige mensen die zich zorgen om haar maakte en dat ontroerde haar. Ze was de afgelopen jaren te veel op reis geweest om met oude vrienden contact te kunnen houden. Sinds haar studietijd had ze in Boston gewoond, maar toen ze uit India was teruggekeerd, had ze besloten naar New York te verhuizen. Hope was altijd erg op zichzelf geweest en was dat nu nog meer. Dat verontrustte hem, maar ze scheen tevreden met haar leven zoals het nu was.

‘Ik ben net weer binnen,’ stelde ze hem gerust, ‘en ik zat een beker kippensoep te drinken.’

‘Daar zou mijn oma het helemaal mee eens zijn geweest,’ zei hij, weer glimlachend. ‘Maar goed, wat zijn je plannen op het ogenblik?’ Hij wist dat ze geen opdrachten had aangenomen, want via hem was er niets binnengekomen.

‘Niets bijzonders eigenlijk. Ik zat erover te denken om met de feestdagen naar mijn huis in Cape Cod te gaan. Het is daar mooi in deze tijd van het jaar.’

‘Lijkt me echt oergezellig. Jij bent alleen de enige die het er mooi vindt. Ieder ander zou daar in deze tijd van het jaar zelfmoordneigingen krijgen. Ik heb een beter idee.’

Hij had het met zijn deze-klus-kún-je-niet-weigeren-stem gezegd, en ze lachte. Ze kende hem goed en mocht hem heel graag.

‘Wat dan? Wat voor idiote opdracht heb je nu weer voor me, Mark? Las Vegas op kerstavond?’ Ze lachten allebei bij het idee. Soms kwam hij met zulke waanzinnige ideeën aanzetten dat ze die bijna altijd moest afslaan. Maar hij moest op zijn minst een poging wagen. Dat beloofde hij de potentiële klanten altijd.

‘Nee, hoewel Vegas tijdens de kerstdagen me erg leuk lijkt.’ Mark was verzot op gokken en maakte zo nu en dan een tripje naar Las Vegas of Atlantic City. ‘Nee, dit is eigenlijk een heel fatsoenlijke en eervolle opdracht. Ik kreeg vandaag een telefoontje van een grote uitgever. Hun beroemdste schrijver wil een portret voor het omslag van zijn nieuwste boek. Hij heeft

het nog niet af, maar dat is slechts een kwestie van tijd, en de uitgever heeft foto's nodig voor de catalogus en om de ontwerpen te kunnen maken voor voorpublicaties en zo. Het is allemaal heel netjes en er valt eer aan te behalen. Het enige probleem is dat de deadline erg krap is. Ze hadden er eerder aan moeten denken.'

'Hoe krap?' vroeg Hope met een neutrale stem. Ze strekte zich uit op de witte wollen bank en luisterde.

'Ze moeten de foto's volgende week hebben, in verband met hun productieschema. Dat betekent dat je ze rond de kerst moet maken. En die schrijver heeft speciaal om jou gevraagd en gezegd dat hij met niemand anders in zee wil gaan. Goede smaak kun je hem in elk geval niet ontzeggen. En het honorarium is riant. Het is een grote jongen.'

'Wie is die schrijver?' Haar beslissing zou daar grotendeels van afhangen.

Haar agent aarzelde voordat hij de naam noemde. Het was een belangrijke schrijver, hij had de National Book Award gewonnen en stond voortdurend boven aan de bestsellerslijst, maar het was nogal een losbol, die regelmatig met verschillende vrouwen in de media opdook. Mark wist niet wat Hope ervan zou vinden om hem te portretteren, vooral als die schrijver zich zou misdragen, dat was best mogelijk. Mark kon geen garanties bieden dat hij dat niet zou doen. Ze werkte meestal liever met serieuzere types. 'Finn O'Neill,' zei hij zonder verder commentaar, in afwachting van wat ze daarop te zeggen had. Hij wilde haar niet beïnvloeden of het haar afraden. De beslissing lag volledig bij haar en het zou volstrekt begrijpelijk zijn als ze deze opdracht van de hand zou wijzen, mede omdat het zo kort dag was en het de week voor Kerstmis was.

'Ik heb zijn laatste boek gelezen,' zei ze geïnteresseerd. 'Heel griezelig, maar een knap stuk werk.' Ze was nieuwsgierig gemaakt. 'Het is een intelligente vent. Heb je hem ooit ontmoet?' 'Eerlijk gezegd niet, ik ken hem niet. Ik heb hem alleen op een

paar party's gezien, hier en in Londen. Het schijnt nogal een charmeur te zijn, met een voorliefde voor mooie vrouwen en jonge meisjes.'

'In dat geval heb ik niets van hem te vrezen,' zei ze lachend. Ze probeerde zich te herinneren hoe hij eruitzag op de achterkant van het boek dat ze had gelezen, maar ze kon zich hem niet meer voor de geest halen.

'Zeg dat maar niet te hard. Je ziet eruit alsof je twintig bent. Maar je kunt hem wel aan. Daar maak ik me geen zorgen om. Ik vroeg me alleen af of je in deze tijd van het jaar wel naar Londen zou willen gaan. Hoewel het een stuk minder depressiverend klinkt dan de Cape, dus misschien is het wel een gods-geschenk. Je mag eersteklas vliegen, alles wordt betaald en je logeert in het Claridge's Hotel. Hij woont in Ierland, maar hij heeft een huis in Londen en op het moment is hij daar.'

'Jammer,' zei ze. Ze klonk teleurgesteld. 'Ik had hem liever in Ierland gefotografeerd. Dat zou minder alledaags zijn geweest dan in Londen.'

'Ik geloof niet dat je daarin iets te kiezen hebt. Hij wil je in Londen ontmoeten. Meer dan een dag zou het je niet moeten kosten. Je kunt op tijd terug zijn om lekker depressief te worden op Cape Cod. Misschien voor oud en nieuw al.'

Ze lachte om wat hij zei en dacht erover na. Het had wel iets aanlokkelijks. Finn O'Neill was een belangrijke schrijver en zou zo goed als zeker een interessant onderwerp zijn. Het ergerde haar dat ze zich zijn gezicht niet meer kon herinneren.

'Wat vind je ervan?' vroeg Mark. Ze wees het gelukkig niet onmiddellijk af, en Mark dacht dat het wel goed voor haar was, vooral als het alternatief een trip in haar eentje naar Cape Cod was. Ze had daar een huis waar ze al jaren de zomers doorbracht. Ze vond het er heerlijk.

'Wat vind jij ervan?'

Ze vroeg altijd zijn advies – hoewel ze er niet altijd naar luisterde. Maar ze vroeg het tenminste. Sommigen van zijn cliën-

ten deden dat nooit. ‘Ik vind dat je het moet doen. Hij is interessant en een beroemde schrijver, het is een fatsoenlijke klus en je hebt al een tijdje geen portretten meer gedaan. Je kunt niet altijd maar foto’s van monniken en bedelaars maken,’ zei Mark op een luchtige toon.

‘Ja, misschien heb je wel gelijk,’ zei ze alsof ze in gedachten verzonken was. Ze vond portretwerk nog altijd geweldig als de geportretteerde interessant genoeg voor haar was, en Finn O’Neill was dat zeker. ‘Kun je daar ook een assistent voor me regelen? Het is niet nodig om er eentje mee te nemen.’ Hope was niet veeleisend.

‘Ik zal er één laten aantreden, maak je geen zorgen.’ Hij hield zijn adem in – zou ze ja zeggen? Hij vond dat ze het moest doen. En zij vond dat zowaar ook. Ze zag ontzettend tegen de kerstdagen op, zoals altijd, en een reisje naar Londen zou een perfecte afleiding voor haar zijn. ‘Oké, ik doe het. Wanneer denk je dat ik er het beste heen kan gaan?’

‘Ik zou maar zo snel mogelijk gaan, dan kun je voor de kerst weer thuis zijn.’ Maar toen drong het tot hem door dat dat voor haar niets uitmaakte.

‘Ik zou morgenavond kunnen vertrekken. Ik moet hier nog een paar dingetjes afronden en ik heb de conservator van het MOMA beloofd nog langs te komen. Ik zou morgen een nachtvlicht kunnen nemen en in het vliegtuig kunnen slapen.’

‘Perfect. Ik zal het aan ze doorgeven. Ze hebben tegen me gezegd dat ze alles voor je zouden regelen en ik vind wel een assistent voor je.’ Het was nooit een probleem om mensen te vinden die haar konden assisteren. Jonge fotografen wilden maar al te graag voor Hope Dunne werken, en ze stond erom bekend dat ze makkelijk in de omgang was, en terecht. Hope was aardig, professioneel en niet veeleisend, en wat studenten of assistenten van haar opstaken, was van onschatbare waarde voor hen. Een baantje bij haar als assistent, al was het maar voor een dag, stond goed op hun cv’s. ‘Hoe lang wil je blijven?’

‘Ik weet het niet,’ zei ze terwijl ze erover nadacht. ‘Een paar dagen. Ik wil me niet laten opjagen. Ik weet niet hoe het is om met hem te werken. Misschien kost het hem wel een dag of twee om te ontspannen. Boek me maar voor vier dagen. We zien wel hoe het loopt. Dan hebben we tijd zat als dat nodig mocht zijn. Ik vertrek daar weer zodra we klaar zijn.’

‘Afgesproken. Ik ben blij dat je het doet,’ zei hij met warmte in zijn stem. ‘En het is in deze tijd van het jaar leuk in Londen. Alles is helemaal versierd en verlicht, ze doen daar niet zo ingewikkeld over Kerstmis als hier. De Britten geloven er nog steeds in.’

‘Ik ben dol op het Claridge’s,’ zei ze blij, maar daarna klonk ze weer serieus. ‘Ik zou kunnen proberen Paul op te zoeken, als hij daar is. Ik weet niet precies waar hij zit. Ik heb hem al een tijdje niet gesproken.’ Het was een raar idee dat ze eenentwintig jaar getrouwd waren geweest en nu wist ze niet eens waar hij was. Haar tegenwoordige leven deed haar altijd denken aan het Chinese gezegde: ‘Dat was toen, dit is nu.’ Dat viel niet te ontkennen. En er was zoveel veranderd.

‘Hoe gaat het met hem?’ vroeg Mark voorzichtig. Hij wist dat het een gevoelig onderwerp was, maar met alles wat er was gebeurd, had ze zich opmerkelijk goed aan de omstandigheden aangepast. Wat Mark betrof, pasten de uitdrukkingen ‘een vriendin voor altijd’ en ‘een bijzonder mens’ perfect bij haar. Er waren maar weinig mensen die zich zo goed door het leven sloegen als zij had gedaan.

‘Erg veel zal Paul niet achteruit zijn gegaan, denk ik,’ antwoordde ze Marks vraag over haar ex-man. ‘Hij wordt op Harvard met experimentele medicijnen behandeld. Hij schijnt het redelijk goed te maken.’

‘Ik zal die uitgever bellen en tegen hem zeggen dat je de opdracht aanneemt,’ zei Mark, van onderwerp veranderend. Hij wist nooit wat hij over Paul moest zeggen. Hope sprak altijd heel toegenezen over hem. Mark wist dat ze nog steeds van haar

ex-man hield en dat ze de kaarten had aanvaard die het lot haar had toebedeeld. Ze was nooit verbitterd of kwaad geweest. Mark wist niet hoe ze dat voor elkaar kreeg. 'Ik bel je morgen voor meer details,' beloofde hij haar, en een minuut later hingen ze op.

Hope zette haar soepbeker in de afwasmachine en staarde daarna weer uit het raam naar de gestaag vallende sneeuw. Er lagen al enige centimeters op de grond en dat deed haar aan Londen denken. De laatste keer dat ze daar was, had het ook gesneeuwd en had alles eruitgezien als op een kerstkaart. Ze vroeg zich af of Paul nu in Londen was, maar besloot hem niet te bellen tot ze daar was gearriveerd, voor het geval de plannen werden gewijzigd. En ze wist nu ook nog niet hoeveel vrije tijd er over zou blijven. Ze wilde hem niet met de kerst zien en het risico lopen dat ze allebei sentimenteel zouden worden. Dat wilde ze koste wat het kost vermijden. Ze waren nu beste vrienden. Hij wist dat ze er voor hem was als hij haar nodig had, en ze wist ook dat hij te trots was om te bellen. Als ze elkaar ontmoetten, zorgden ze er allebei angstvallig voor om het luchtig te houden, dat werkte tegenwoordig het beste voor hen. De rest was te moeilijk om over te praten, en het diende ook nergens toe.

Hope stond bij het raam te kijken naar een man die voetsporen in de sneeuw achterliet en een oude vrouw die glibberend en glijdend haar hond uitliet. Terwijl ze hen daar zo op straat zag, kon ze de verleiding niet meer weerstaan. Ze trok haar jas en laarzen aan en ging weer naar buiten, met haar Leica in haar jaszak. Niet die mooie nieuwe, die iedereen wel wilde hebben en die ze ook had, maar die oude waar ze het meest van hield. Het was een trouwe vriend die haar goede diensten had bewezen.

Tien minuten later liep ze over straat in de overal om haar heen vallende sneeuw terwijl ze op jacht was naar goede onderwerpen. Zonder het van plan te zijn geweest, kwam ze bij de ingang van de ondergrondse terecht en haastte zich de trappen

af. Ze was zojuist op een idee gekomen. Ze wilde wat plaatjes schieten van Central Park bij avond en daarna zou ze koers zetten naar een van de gevaarlijke buurten aan de westkant van de stad. Sneeuw had de gewoonte om de harten en gezichten van mensen zachter te maken. Voor Hope was de nacht nog jong en als ze er zin in had, kon ze de hele nacht buiten blijven. Dat was een van de voordelen van het alleen-zijn die ze had ontdekt. Ze kon werken wanneer en hoe lang ze wilde, en ze hoefde zich nooit schuldig te voelen. Thuis zat niemand op haar te wachten.

Om drie uur 's nachts liep ze weer door Prince Street, glimlachte in zichzelf en was tevreden over haar werk die nacht. Het was net opgehouden met sneeuwen toen Hope zichzelf binnenliet en de trappen naar haar appartement op liep. Ze trok haar nattige jas uit, liet die in de keuken achter en herinnerde zichzelf eraan dat ze morgenochtend moest pakken voor Londen. Vijf minuten later had ze haar behaaglijke nachthemd aan en kroop in haar smalle bed op de verhoging. Zodra ze haar hoofd op het kussen had gelegd, viel ze in slaap. Het was een erg plezierige, productieve avond geweest.